

DROGA KAMIENIA

rewitalizacja tradycji kamieniarskiej i obiektów małej architektury sakralnej na pograniczu słowacko-polskim

numer projektu: **INT/TAT/II/0001**

Główny partner/odbiorca:

Obec Oravský Biely Potok, 027 42 Oravský Biely Potok č. 132,

<https://www.oravskybielypotok.sk/>

Partner transgraniczny:

Gmina Spytkowice, Spytkowice 26, Spytkowice 34-745, <https://www.spytkowice.pl/>

Cele projektu:

Głównym celem projektu jest wsparcie oraz zwiększenie atrakcyjności obszaru transgranicznego poprzez prezentację i promocję tradycji kamieniarskiej jako istotnego elementu dziedzictwa kulturowego. Tradycja kamieniarska na pograniczu słowacko-polskim, prezentowana przede wszystkim poprzez twórczość i artefakty w Orawskim Białym Potoku, stanowi ważny symbol kulturowy ukazujący unikatowość wspólnego obszaru w kontekście międzynarodowym oraz jego potencjał kulturowy, historyczny i przyrodniczy.

Celami szczegółowymi są:

1. Popularyzacja i ożywienie bogatej tradycji kamieniarskiej oraz ochrona tego zanikającego rzemiosła w gminach partnerskich i na szerszym obszarze, twórcza konfrontacja i prezentacja dorobku artystów działających w dziedzinie kamieniarstwa oraz inspirowanie ich do dalszej twórczości.
2. Rewitalizacja przestrzeni publicznej oraz elementów małej architektury sakralnej i prezentacja ich unikatowego charakteru.
3. Zwiększenie zainteresowania oraz partycypacji mieszkańców i odwiedzających obszar przygraniczny w przejawach lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz w poznawaniu tożsamości kulturowej i historycznej regionu.

Okres realizacji: 01. 03. 2026 – 30. 09. 2026

Całkowity budżet: 93 793,08 EUR

Kwota finansowania z EFRR: 75 034,46 EUR

Wkład własny: 18 758,62 EUR

Rzeczowe zadania/aktywności i rezultaty projektu:

1. Rewitalizacja wejścia na cmentarz i krzyży kamiennych w Orawskim Białym Potoku

Termin realizacji: 03 – 08/2026

W ramach tego zadania zrekonstruujemy wejście na cmentarz oraz cztery kamienne krzyże z XVIII i XIX wieku. Obiekty te, stanowiące element małej architektury sakralnej, tworzą dominujący składnik dziedzictwa kulturowego gminy i są unikatowym świadectwem tradycji rzeźby kamieniarskiej. Ich odnowa jest jednak niezbędna. Zgodnie z opinią konserwatorską prace obejmą restaurację Krzyża Głównego, Krzyża ze św. Katarzyną, Krzyża z Nauczaniem Najświętszej Marii Panny oraz Krzyża ze św. Józefem. Przeprowadzona zostanie również rekonstrukcja bramy wejściowej na cmentarz, a dostęp

do cmentarza zostanie uporządkowany i pozbawiony barier architektonicznych, tak aby był przystępny także dla osób o ograniczonej mobilności. Zakres prac obejmie roboty sanacyjne oraz wykonanie nowych tynków na podłożu kamiennym, wymianę dachu – w tym elementów nośnych i pokrycia, prace terenowe oraz inne prace towarzyszące. Przy wejściu zostaną zamontowane cztery dwujęzyczne tablice informacyjne. Dzięki tym działaniom unikatowa przestrzeń kulturowa, przyrodnicza i historyczna zostanie uatrakcyjniona dla odwiedzających oraz turystów z obszaru przygranicznego.

2. Dni kamieniarzy w Orawskim Białym Potoku

Termin realizacji: 08 - 09/2026

Ta dwudniowa aktywność prezentacyjno-promocyjna będzie ukierunkowana na wsparcie elementów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, ze szczególnym naciskiem na wspólną tradycję twórczości kamieniarskiej, przejawy folkloru i rzemiosła ludowego, a także na ochronę zanikającego zawodu kamieniarza. Planowana jest realizacja kilku typów programów skierowanych do różnych grup docelowych: jarmark ludowy z warsztatami oraz pokazami pracy kamieniarskiej, program kulturalny na boisku z udziałem zespołów z Polski i Słowacji, seminarium oraz twórcza dyskusja kamieniarzy, uroczyste otwarcie i udostępnienie zrewitalizowanego terenu cmentarza wraz z kamiennymi krzyżami, a także wycieczka turystyczna i zwiedzanie studyjne. W ramach programu uczestnikom i widzom zaprezentowany zostanie potencjał miejscowości Oravský Biely Potok oraz partnerskiej gminy Spytkowice.

3. Dni kamieniarzy w Spytkowicach

Termin realizacji: 08 - 09/2026

Wspólny projekt zostanie zakończony kolejnym dwudniowym wydarzeniem, którego celem będzie prezentacja i promocja unikatowych elementów wspólnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Będzie ono poświęcone tradycji rzeźby kamieniarskiej, reprezentowanej przez liczne kamienne rzeźby, krzyże oraz obiekty małej architektury sakralnej. Celem wydarzenia jest również popularyzacja tradycji i rzemiosła kamieniarskiego wśród szerokiego grona odbiorców. Program będzie skierowany do szerokiej publiczności i zbliżony do wydarzenia realizowanego w Orawskim Białym Potoku. Obejmie on twórcze prezentacje oraz warsztaty rzemiosł ludowych i twórczości kamieniarskiej, program kulturalny z prezentacją elementów tradycyjnej kultury obu partnerów, a także wycieczkę poznawczą po Spytkowicach i ich okolicy.

Rezultaty projektu i oczekiwane zmiany:

Realizacja projektu pozwoli na zachowanie oraz celowe upowszechnienie tradycji kamieniarskiej jako istotnego elementu zwiększającego atrakcyjność turystyczną obszaru obu partnerów. Jednocześnie zwiększone zostanie wykorzystanie tego potencjału przez mieszkańców oraz odwiedzających obszar przygraniczny, a także jego zastosowanie w rozwoju turystyki opartej na promocji wspólnej tradycji kamieniarskiej. Równie istotnym efektem projektu będzie ochrona zanikającego rzemiosła kamieniarskiego. Poprzez stworzenie przestrzeni do dzielenia się tą tradycją, wyposażonej w tablice informacyjne oraz wspierające działania prezentacyjne i edukacyjne, możliwe będzie lepsze wykorzystanie potencjału wspólnego dziedzictwa kulturowego. Oczekiwana zmiana będzie zrewitalizowana, pozbawiona barier architektonicznych przestrzeń z zamontowanymi tablicami informacyjnymi, która poprawi dostęp do elementów wspólnego dziedzictwa kulturowego związanego z tradycją kamieniarską. Realizacja projektu przyczyni się do wsparcia unikatowego dziedzictwa kulturowego pogranicza słowacko-polskiego, stanowiącego jednocześnie podstawę dalszego rozwoju turystyki, a także do aktywizacji i popularyzacji tradycji kamieniarskiej, twórczości oraz jej depozytariuszy.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu
Interreg Polska – Słowacja 2021 - 2027.

Informacje o programie Interreg Polska – Słowacja 2021-2027 można znaleźć na:
<https://sk.plsk.eu/>, zarządca Funduszu Małych Projektów: <https://www.fmp-tatry.eu/>
#Interreg, #InterregPLSK, #PolskaSłowacja, #PolskoSlovensko, #EÚ, #EuropeanCommission,

Oravský Biely Potok

Spytkowice